בס"ד

– העלון השבועי של קהילת מכון –

יגדיל תורה

גליון מספר: 94

פרשת כי תצא

העלון מוקדש להצלחת יוסף דורון בן דזי

מאור - 0542390375

מה חידשה תורה בבן סורר ומורה

הרב יעקב דואני / רב במכון יגדיל תורה ומחבר הספר בית חם

בתחילת הפרשה מופיע דין בן סורר ומורה, וכמו שנאמר (פרק כא):

כִּי יִהְיֶה לְאִישׁ בֵּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה אֵינֶנּוּ שֹׁמֵעַ בְּקוֹל אָבִיו וּבְקוֹל אִמּוֹ.. וְתָפְשׂוּ בוֹ אָבִיו וְאִמּוֹ וְהוֹצִיאוּ אֹתוֹ אֶל זִקְנֵי עִירוֹ וְאֶל שַׁעַר מְקֹמוֹ.. וּרְגָמֻהוּ כָּל אַנְשֵׁי עִירוֹ בָאֲבָנִים וָמֵת וּבִעַרְתָּ הָרָע מִקִּרְבֶּךָ וְכָל יִשְׂרָאֵל יִשְׁמְעוּ וְיִרָאוּ:

פרשה זו מיוחדת במינה, שכן מבואר במסכת סנהדרין (עא ע"א): "בן סורר ומורה לא היה ולא עתיד להיות, ולמה נכתב - דרוש וקבל שכר".

למרות הסבר זה שנתנה הגמרא, מ"מ קשה, למה כתבה התורה דין שלא בנמצא כלל?

הכלי יקר מתרץ שהתורה כתבה דין זה בכדי שישמעו הבנים פרשה זו ויגרם להם פחד ויראה, ולא יעשו כדבר הרע הזה ויכבדו את הוריהם. וביאור זה מדויק ממה שכתוב: "וכל ישראל ישמעו ויראו".

אך לפי זה קשה, מדוע כתוב "וכל ישראל ישמעו", לכאורה היה צריך להיות כתוב "וכל הבנים ישמעו", שכן המגמה כאן היא להפחיד את הבנים שלא ימרדו בהוריהם ולא גם את ההורים?

על כך מבאר הכלי יקר, שהסיבה שכתוב "וכל ישראל" משום שיש כאן מוסר נפלא לכלל עם ישראל, שהרי כל ישראל נקראו "בנים" (כמו שכתוב בפרשת ראה: "בָּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם").

ובגלל החשיבות הגדולה שהקב"ה נותן לישראל שהם כבניו, יש לחוש שמא יסמכו על זה ויאמרו שמאחר שאנחנו בניו, א"כ בודאי גם אם יהיו בנים סוררים לא יכעס עליהם הקב"ה ולא יתגר בהם מלחמה, וירחם עליהם כרחם אב על בנים, ויוותר להם כדרך האב שמוותר לבנו, ויחשבו בטעות שהקב"ה וותרן.

לטענה זו רמז משה רבנו באומרו: "בניו מומם" (דברים לב, ה) – רוצה לומר, שמכך שהקב"ה קראם בניו זהו המום שלהם משום שדבר זה גרם להם לסמוך על כך ועשו עבירות חבילות חבילות מתוך בטחון באביהם שלא ימסרם ביד מידת הדין.

לכן התורה חידשה כאן בפרשת בן סורר ומורה, ששיש לדעת, שמצד האמת גם האב חייב להביא את בנו לבית הדין ולמסור אותו אפילו למיתה, בלי לוותר.

אפשר לשנות את הטבע!

הרב אמיר אזולאי/ רב במכון יגדיל תורה מחבר הספר על שלושה דברים

הפילוסופיה הקדומה שתפסה מקום רב בעולם בתקופת ימי הביניים ולאחריה, החדירה לתרבות האנושית תפיסת עולם מעוותת שלפיה, אלוקים, או בלשונם "הסיבה הראשונה", ברא עולם באופן מקרי ולא מתוך פעולה רצונית, שכן "רצון האל" מעיד לשיטתם על חוסר שקיים באל. אם כן, אלוקים ברא עולם, שלא מתוך רצון, וממילא אין לו כל השתתפות במהלכיו ובהתרחשות בו. במילים אחרות- העולם נתון למהלכיו של הטבע.

ברבות השנים, עם התפתחות המדע המודרני, קיבלה תפיסת עולם זאת לבוש חדש. העולם המדעי על שלל גווניו מתבונן בעולם מתוך הבנה שהוא פועל על פי סדרים טבעיים וקבועים שאינם ניתנים לשינוי ולערעור. בשל כך, עיקר עיסוקו של העולם המדעי הוא בהבנת תהליכי הטבע ש"נכפו" על המציאות ללא כל בחירה מושכלת, מצדונו הנבראים.

אחת מהשפעותיה המרכזיות של תפיסת עולם מעין זו, היא יצירת מערכת חיים פאסיבית בקרב אנשים רבים. אנשים אלו יחיו מתוך תחושה עמוקה שאין כל יכולת לשנות את גזרות הגורל ואת חוקי המציאות שנכפו עלינו בגזירה עליונה.

אולם לא זאת גישתה העמוקה של תורתנו הקדושה. האמונה הישראלית מביעה רגשי אמון עמוקים בכל מה שנוגע ליכולת השפעת האדם על המציאות, הטבע והעולם. אכן יודעים אנו בידיעה ברורה ומושכלת שה' יתברך הוא זה אשר מחיה את המציאות בכל רגע נתון, ומרעיף על העולם כולו שפע טובה וברכה באופן תדיר שאינו פוסק לעולם.

אלא שגזרה חכמתו של השי"ת שדרך הופעת השפע מציאות תהיה ע"י מעשיהם של עמ"י. וכפי שכותב ר' חיים מוולוז'ין בספרו המופלא נפש החיים (שער א' פרק ג'): "כן בדמיון זה כביכול ברא הוא יתברך את האדם והשליטו על רבי רבוון כחות ועולמות אין מספר. ומסרם בידו שיהא הוא המדבר והמנהיג אותם עפ"י כל פרטי תנועות מעשיו ודבוריו ומחשבותיו וכל סדרי הנהגותיו הן לטוב או להיפך ח"ו כי במעשיו ודבוריו ומחשבותיו הטובים הוא מקיים ונותן כח בכמה כחות ועולמות עליונים הקדושים ומוסיף בהם קדושה ואור כמ"ש (ישעי' נ"א) ואשים דברי בפיך גו' לנטוע שמים וליסוד ארץ. וכמאמרם ז"ל אל תקרא בניך אלא בוניך כי

המה המסדרים עולמות העליוני' כבונה המסדר בנינו ונותנים בהם רב כח ובהיפוך ח"ו ע"י מעשיו או דבוריו ומחשבותיו אשר לא טובים. הוא מהרס ר"ל כמה כחות ועולמות עליונים הקדושים לאין ערך ושיעור. כמ"ש (שם מ"ט) מהרסיך ומחריביך וגו'. או מחשיך או מקטין אורם וקדושתם ח"ו. ומוסיף כח לעומת זה במדורות הטומאה ר"ל:".

רצונו של השי"ת הוא להיטיב למציאות ולנבראים בכל רגע נתון. אולם כאמור, הדרך להורדת השפע בפועל אל תוך כתלי המציאות הגשמית היא ע"י מעשיהם של ישראל. כאשר ישראל פועלים פעולה של קדושה בעולם, הן בדיבורם, הן במחשבותיהם והן במעשיהם, הם מורידים גוון חדש של שפע אלוקי בעולם.

על כל אחד ואחד מאתנו יש אחריות אלוקית ועצומה המונחת על כתפיו, הננו צריכים לשים ליבנו על מעשינו תדיר, מתוך הבנה שתוצאותיהם אינם משפיעים אך ורק על מסגרת חיינו האישית בלבד, כי אם על שטחי פעולה רחבים וגדולים יותר. מעשינו האישיים יוצרים השפעה כבירה על כלל מרחבי המציאות, כמובן בהתאמה לגודל המעשה שנעשה על ידינו. דברים אלו נכונים הן להשפעת מעשינו הטובים והן להשפעות אשר נוצרים בעקבות מעשינו השליליים.

מתוך כך יכולים אנו להשיב מעט על גישת העולם המודרנית, שכאמור מבוססת על המערך הפילוסופי הקדום. אף על גב שאכן ישנם בעולם חוקים טבעיים שאינם ניתנים לערעור, "יש מנהיג לבירה". השי"ת מתגלה מתוך הטבע ומחיה אותו. ע"י מעשיהם של עמ"י, מושפע שפע מהעולמות העליונים שמשפיע על חוקי הטבע ולעיתי נדירות אף משנה אותם בפועל.

זוהי מעלתם העמוקה של עמ"י. ביכולתם להשפיע שפע רב אל כלל גווני המציאות וליצור קיום עליון יותר לעולם כולו.

עשיית צרכיו קודם התפילה

הרב מאור תורג'מן / יו"ר מכון יגדיל תורה

האם מותר לאכול משקים ואוכלים טובים כשצריך לרפואה:

המ"ב (כד) כתב שאפילו אוכלין ומשקין טובים דשייך בהו גאוה כיון שאינו עושה משום גאוה אלא לרפואה, אף על פי שאינו חולה גמור מותר, וכ"ש שמותר לשתות קודם התפלה מרקות ושיקויים לרפואה. וכן כתב הכף החיים (לז) וכן מותר לשתות כוס שמן ויין מעורבין לרפואה.

ובבה"ל כתב שאפילו אם יכול לאכלם לאחר התפילה גם כן מותר כיון שהוא מכון לרפואה, והחיי אדם כתב שאפשר שהצריך לאכול מפני חלשת הלב מותר,

והאחרונים כתבו שאיש חלש שאינו יכול להעמיד על נפשו עד עת שגומרים הציבור תפלתם בבית הכנסת שטוב יותר להתיר לו שיתפלל לעצמו בביתו בבוקר ויאכל מעט ואח"כ ילך לבית הכנסת לשמוע קדיש וברכו ושאר דברי קדשה משיאכל קודם התפילה וילך לבית הכנסת להתפלל בציבור. וכן כתב ההלכה ברורה (רד) ובילקוט יוסף (פט,לח).

וכן כתב האור לציון (סג) שחולה שקשה לו ללכת להתפלל בית הכנסת בלא שיטעם משהו לפני שיצא עדיף שישאר בביתו יתפלל יחידו כיון שאין חיוב תפילה בציבור חיוב גמור אלא חיוב השתדלות ואילו איסור אכילה קודם תפילה הוא איסור גמור ולדעת הרמב"ם נראה שהוא איסור דאורייתא.

לענין מי שאוכל ושותה קודם תפילה לרפואה לא צריך שיהיה על פי רופאים בקיאים שיאמרו דדבר זה מועיל לרפואה אלא אפילו שיאכל ושיתה על פי מי שאינן בקיאים (כף החיים ס"ק לו, הלכה ברורה ס"ק רג).

גמיעת ביצה חיה לחזן

האור לציון (ח"ב סב) פסק שאינו רשאי לגמוע קודם התפילה,

אך היביע אומר (ח"ד יב-טז) פסק שרשאי לגמוע ביצה חיה קודם תפילת השחר כיון שלא עושה כן דרך גאוה אלא לצורך תפילה, וגם אין עליה תורת אוכל כל כך, ומ"מ יברך תחלה ברכות השחר ויתחיל קצת באמירת זמירות ויאמר פסוק ראשון של קריאת שמע וברוך שם כבוד מלכותו ואח"כ יגמע הביצה.

שאלת השבוע

אדם שהתחיל לאכול לפני עלות השחר האם עליו להפסיק כשהגיע עלות השחר?

את הפתרונות יש לשלוח למייל או לוואטסאפ של המכון עד יום רביעי

myagdiltora@gmail.com / 0542390375

מזל"ט ואיחולים

העלון מוקדש לרפואת חנה אזולאי בת סוליקה

ולעילוי נשמת מסעוד בן עיישה ושרה בת חנה

ודוד רחמים בין עישא ואברהם ז"ל

ניתן לשלוח מזל"ט או איחולי ברכה למייל או לוואטאפ של המכון עד יום חמישי.

על ידי שישמעו ישראל פרשה זו - "כל ישראל ישמעו ויראו" ולא ישימו יהבם על כך שקראם בנים, שכמו שבבית דין של מטה חייב האב למסור את בנו לדין, כך גם הדין בבית דין של מעלה.

האדם צריך להשתדל ולהצליח לעמוד בכל הניסיונות, ולדאוג ש"בְּכָל עֵת יִהְיוּ בְגָדֶיךָ לְבָנִים" (קהלת ח, ט). ואל לו לאדם להתפתות אחר עצת יצרו, וכמו שמובא במסכת אבות (ד, כב): "ודע שהכל לפי החשבון ואל יבטיחך יצרך שהשאול בית מנוס לך".

שבת שלום!